

ORDE VAN
VLAAMSE
BALIES

ADVIES

**Wetsvoorstel om incest
als strafbaar feit in het
Strafwetboek op te
nemen**

OVB

Wetsvoorstel om incest als strafbaar feit in het Strafwetboek op te nemen (DOC 55-1778/001)

07/07/2021

ACHTERGROND

Incest bestaat in het Belgisch Strafwetboek niet als een afzonderlijk misdrijf. Artikelen 372, tweede lid en 377 Sw. bepalen enkel dat verkrachting en aanranding van de eerbaarheid door een bloedverwant in de opgaande lijn, een bloedverwant in de rechte nederdalende lijn, een broer of zus dan wel iedere andere persoon die een gelijkaardige positie heeft in het gezin, een verzwarende omstandigheid is. De indieners van het wetsvoorstel willen daar verandering in brengen door het incestmisdrijf in een nieuw artikel 377/1 Sw. in te schrijven en een onweerlegbaar vermoeden in te stellen dat seksuele handelingen met een minderjarige in familieverband zonder diens toestemming worden gesteld.

De draagwijdte van het voorstel reikt echter verder dan enkel incest. Zo introduceert het ook een nieuwe, ruimere definitie van het begrip “toestemming voor een seksuele handeling” die van toepassing is op het volledige hoofdstuk.

DEEL VAN EEN GROTER DEBAT

Op 2 april 2021 keurde de Ministerraad het voorontwerp van wet tot hervorming van het seksueel strafrecht goed. In haar strijd tegen seksueel geweld heeft de federale regering daarmee de keuze gemaakt om het hoofdstuk seksuele misdrijven reeds in het huidige Strafwetboek in te voeren en niet te wachten tot de invoering van het nieuw Strafwetboek.

Hoewel dat ontwerp op het ogenblik van dit schrijven nog moet ingediend worden in de Kamer, spreekt het voor zich dat het in vergelijking met het voorliggende wetsvoorstel over incest een veel ruimere hervorming vooropstelt waarbij de bepalingen in het volledige hoofdstuk op elkaar afgestemd zullen worden. De OVB acht het derhalve opportuun om dat ontwerp af te wachten en als leidraad te gebruiken voor verder parlementair debat.

Wat betekent dit ons inziens concreet voor de verschillende elementen van het huidige wetsvoorstel?

Toestemming

De OVB gaat akkoord met de noodzaak om de toestemming van seksuele handelingen centraal te stellen, te herdefiniëren en te verstrengen. Thans wordt toestemming enkel omschreven in het kader van verkrachting in artikel 375 Sw. en beperkt het gebrek eraan zich tot situaties “*wanneer de daad is opgedrongen door middel van geweld, dwang, bedreiging, verrassing of list of mogelijk is gemaakt door een onvolwaardigheid of een lichamelijk of geestelijk gebrek van het slachtoffer.*”

Het huidige wetsvoorstel baseert zich voor de nieuwe definitie op het wetsvoorstel tot invoering van een nieuw Strafwetboek, dat in september 2019 werd ingediend (DOC 55-0417/001). Er staan daarbij 4 aspecten centraal:

- Toestemming veronderstelt dat deze uit vrije wil is gegeven
- Dit wordt beoordeeld in het licht van de omstandigheden van de zaak
- Het gebrek aan verweer houdt nooit in dat automatisch toestemming werd gegeven
- De toestemming kan op elk ogenblik voor of tijdens de seksuele handeling worden ingetrokken.

De reeds kenbaar gemaakte definitie van toestemming in het voorontwerp van de wet tot hervorming van het seksueel strafrecht sluit daarbij aan en breidt het begrip nog verder uit:

“Toestemming veronderstelt dat deze uit vrije wil is gegeven. Dit wordt beoordeeld in het licht van de omstandigheden van de zaak. De toestemming kan niet worden afgeleid uit de loutere ontstentenis van verweer van het slachtoffer. De toestemming kan worden ingetrokken op elk ogenblik voor of tijdens de seksuele handeling. Toestemming is er in ieder geval niet indien de seksuele handeling het gevolg is van een aanranding, bedreiging, geweld, verrassing, list of een andere strafbare gedraging. Toestemming is er evenmin wanneer de seksuele handeling is gepleegd ten nadele van iemand die in een kwetsbare toestand verkeert ten gevolge van bewusteloosheid, slaap, angst, invloed van alcohol, verdovende middelen, psychotrope stoffen of enige andere substantie met een soortgelijke uitwerking, een ziekte of een lichamenlijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid, waardoor de vrije wil is aangetast.”

De OVB stelt derhalve dat er op dit vlak geen complicaties optreden en dat het wetsvoorstel inzake incest op de dezelfde golfengete zit als het aangekondigde hervormd seksueel strafrecht.

Incest als afzonderlijk misdrijf of als verzwarende omstandigheid?

Een andere gelijkenis tussen de documenten is dat zij allebei zullen voorzien in een definitie van incest. Er wordt echter wel een andere piste bewandeld met betrekking tot de bestraffing ervan. Het voorliggende wetsvoorstel beoogt van incest een afzonderlijk misdrijf te maken met straffen van vijf tot twintig jaar, afhankelijk van de leeftijd van het slachtoffer. Uit de informatie waarover we thans beschikken, lijkt het voorontwerp van de wet voor de hervorming van het seksueel strafrecht daarentegen incest als verzwarende omstandigheid te behouden, zij het evenwel met een verhoogde strafmaat. De maximumstraf voor verzwarende omstandigheden zou worden opgetrokken met minimaal 5 jaar.

De OVB spreekt geen voorkeur uit voor één van beide opties. Zij acht de keuze voor incest als afzonderlijk misdrijf dan wel als verzwarende omstandigheid een opportuniteitskwestie die toekomt aan de wetgever. De OVB stelt voor dat beide documenten op dit punt worden gekoppeld en samen worden behandeld en dat de kwestie aan een inhoudelijk debat wordt onderworpen. Het zou eventueel ook als amendement ingediend kunnen worden bij het wetsontwerp inzake de hervorming van het seksueel strafrecht.

BESLUIT

Ten behoeve van een harmonieuze, algemene hervorming van het seksueel strafrecht verdient het aanbeveling om met het onderhavige wetsvoorstel, dat voornamelijk op incest toespitst, te wachten op het wetsontwerp dat in april door de ministerraad werd goedgekeurd. De definitie van toestemming zit reeds op dezelfde lijn, terwijl het verschil in de strafrechtelijke kwalificatie van incest een parlementaire discussie verdient.